

ВЛИЯНИЕ НА КОНФЛИКТА В БЛИЗКИЯ ИЗТОК ВЪРХУ ФИНАНСОВОТО ОТЧИТАНЕ ПО МСФО

Николай Йовчев
 Старши одитор
 Baker Tilly Bulgaria
 Докторант

Ключови думи:	Резюме
Геополитически риск Финансова отчетност Очаквани кредитни загуби Оценяване по справедлива стойност Счетоводни приблизителни оценки Обезценка	Проучването има за обект разглеждане на въздействието на конфликта в Близкия изток върху финансовото отчитане съгласно МСФО. Анализът се фокусира върху обезценката, очакваните кредитни загуби, оценяването на справедливата стойност, оценката на способността за продължаване на дейността и оповестяването на финансовите рискове. Статията подчертава нарастващото значение на професионалната преценка, несигурността при оценяването и прозрачното оповестяване в условия на геополитическа нестабилност и икономическа несигурност.

УВОД

Геополитическите конфликти представляват съществен фактор на икономическа нестабилност и оказват пряко и косвено въздействие върху глобалната финансова система. Ескалацията на военните действия в Близкия изток през 2026 г. доведе до значителна несигурност по отношение на международната търговия, енергийните пазари, логистичните вериги и финансовите пазари. Последиците от конфликта се проявяват чрез повишена волатилност на цените на суровините, нарушения във веригите за доставки, повишени кредитни рискове и засилена инфлационна среда.

В условията на подобна макроикономическа и геополитическа несигурност предприятията са изправени пред сериозни предизвикателства при изготвянето на финансовите си отчети съгласно Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО/IFRS). Конфликтът поражда необходимост от преоценка на активи и пасиви, анализ на обезценка,

актуализиране на прогнозните парични потоци, оценка на способността на предприятието да продължи като действащо предприятие, както и разширени оповестявания относно рисковете и несигурността.¹

Цел

Основната цел на разработката е да се анализира влиянието на конфликта в региона върху финансовото отчитане, съгласно Международните стандарти за финансово отчитане, като се изследват основните счетоводни, оценъчни и оповестителни аспекти, произтичащи от геополитическата несигурност.

Общи насоки

Особено значение придобива приложението на МСС 10 „Събития след края на отчетния период“, тъй като възниква въпросът дали военният конфликт представлява коригиращо или некоригиращо събитие след отчетната дата. Наред с това предприятията следва да анализират въздействието върху очакваните кредитни загуби по МСФО 9, оценяване по справедлива стойност по МСФО 13, както и потенциални обезценки по МСС 36.

Актуалността на темата се засилва от факта, че геополитическите рискове все по-често оказват влияние върху финансовото отчитане и поставят въпроса доколко МСФО могат адекватно да отразят икономическата реалност в условията на глобални кризи.

1. Значение на геополитическите събития за финансовото отчитане по МСФО

Геополитическите конфликти оказват все по-съществено влияние върху финансовото отчитане и поставят предприятията в среда на висока несигурност, при която традиционните модели за оценяване и прогнозиране често се оказват недостатъчни. Военната ескалация в региона представлява събитие с глобални икономически последици, което влияе върху множество аспекти на финансовите отчети, включително оценяването на активи и пасиви, признаването на обезценки, измерването по справедлива стойност, кредитния риск и оповестяванията относно съществени несигурности.

Съгласно професионалните насоки на международни счетоводни и одиторски организации геополитическите конфликти не следва да бъдат разглеждани единствено като външен макроикономически фактор, а като събитие, което може съществено да промени финансовото състояние, ликвидността и очакваните бъдещи парични потоци на предприятията.²

¹ Deloitte, Financial Reporting Considerations – Middle East Conflict 2026; PwC, Financial Reporting Implications of Geopolitical Conflict (In-depth).

² KPMG, Middle East Accounting Newsletter – Q1 2026 Updates; EY, Accounting Considerations for Geopolitical Events (Applying IFRS).

Особено важно значение придобива приложението на МСС 10 „Събития след края на отчетния период“. Един от основните практически въпроси е дали ескалацията на военния конфликт представлява коригиращо или некоригиращо събитие след отчетната дата. Ако условията, довели до икономическите последици, са възникнали след отчетната дата, събитието обикновено се третира като некоригиращо събитие, но може да изисква съществени оповестявания. Ако обаче икономическите условия са съществували към отчетната дата, може да се наложи корекция на стойностите във финансовите отчети.

В професионалните анализи се подчертава, че предприятията следва внимателно да оценят информацията, станала налична между отчетната дата и датата на одобряване на финансовите отчети. Това изисква непрекъснат процес на наблюдение и активна професионална преценка от страна на ръководството и одиторите.

Конфликтът оказва влияние и върху тестовете за обезценка съгласно МСС 36 „Обезценка на активи“. Намаленото търсене, прекъсванията във веригите за доставки, повишените разходи за финансиране и нестабилността на пазарите могат да бъдат индикации за обезценка. Това е особено съществено за:

- търговската репутация;
- единиците, генериращи парични потоци;
- инвестициите;
- нематериалните активи;
- активите с дългосрочен икономически живот.

В условията на геополитическа криза прогнозните парични потоци стават значително по-несигурни, а дисконтовите проценти се увеличават вследствие на повишения риск. Това може да доведе до съществено намаляване на възстановимата стойност на активите.

Съществено значение има и приложението на МСФО 9 „Финансови инструменти“. Международните професионални насоки подчертават, че геополитическата нестабилност може да доведе до значително увеличение на кредитния риск, което налага преоценка на очакваните кредитни загуби. Предприятията следва да използват прогнозна информация и различни макроикономически сценарии при оценката на кредитния риск.³

Особено внимание се обръща и на измерването по справедлива стойност съгласно МСФО 13 „Оценяване по справедлива стойност“. В условията на пазарна волатилност, ограничена ликвидност и резки ценови колебания възникват сериозни затруднения при определянето на надеждни пазарни входни данни и при прилагането на подходящи оценъчни техники. Това е

³ PwC, Financial Reporting Implications of Geopolitical Conflict (In-depth); BDO, Impact of Middle East Conflict on Financial Statements.

особено съществено при оценки, базирани на непреки пазарни данни, модели с висока степен на субективност, сложни финансови инструменти и инвестиции в нестабилни пазари. В подобна среда предприятията често са принудени да използват значителна счетоводна преценка при определянето на справедливата стойност, тъй като активните пазари могат да бъдат ограничени или временно нефункциониращи. Повишената несигурност и липсата на достатъчно наблюдаеми пазарни данни увеличават риска от съществени отклонения в оценките и поставят още по-големи изисквания към прозрачността на използваните допускания, оценъчни модели и анализи на чувствителността.

Геополитическите конфликти могат също така да породят съществени въпроси относно способността на предприятието да продължи като действащо предприятие съгласно МСС 1 „Представяне на финансови отчети“.

Предприятията следва да оценят дали съществуват съществени несигурности, свързани с ликвидността, достъпа до финансиране, оперативната дейност, способността за продължаване на дейността, нарушаването на договорни условия и зависимостта от конкретни пазари, доставчици или стратегически ресурси. В условията на геополитическа нестабилност прекъсванията във веригите за доставки, увеличените разходи за финансиране, ограниченията върху международната търговия и нестабилността на финансовите пазари могат съществено да влошат финансовата устойчивост на предприятията и да поставят под съмнение способността им да генерират достатъчни бъдещи парични потоци. В подобна среда оповестяванията придобиват критично значение.

Международните професионални организации подчертават необходимостта от прозрачни, конкретни и подробни оповестявания относно въздействието на конфликта върху финансовото състояние и дейността на предприятието, използваните допускания и прогнозни оценки, анализите на чувствителността, оценките на несигурността, ликвидните рискове, концентрацията на риск и събитията след отчетната дата. Подобна прозрачност е от съществено значение за инвеститорите, кредиторите и останалите потребители на финансовите отчети, тъй като позволява по-добра оценка на финансовата устойчивост и степента на експозиция към геополитически риск.

Следователно настоящата геополитическа криза показва, че съвременното финансово отчитане по МСФО все по-силно се основава на експертен анализ, прогнозни допускания и динамична оценка на риска. Геополитическите събития трансформират финансовите отчети от система, ориентирана предимно към историческата информация, към система, фокусирана върху оценяване на бъдещата несигурност и устойчивостта на предприятията.

1.1. Събития след края на отчетния период съгласно МСС 10

Един от най-съществените счетоводни въпроси, произтичащи от военните действия в района, е свързан с приложението на МСС 10 „Събития след края на отчетния период“. Военните действия, санкциите, прекъсванията във веригите за доставки и нестабилността на финансовите пазари могат да възникнат след отчетната дата, но преди датата на одобряване на финансовите отчети. Това поставя въпроса дали тези събития следва да доведат до корекция на финансовите отчети, или единствено до оповестяване.

Съгласно МСС 10 събитията след отчетния период се разделят на: коригиращи събития и некоригиращи събития.

Коригиращите събития предоставят доказателства за условия, съществували към края на отчетния период. В подобни случаи предприятието следва да коригира признатите стойности във финансовите отчети. Некоригиращите събития са свързани с условия, възникнали след отчетната дата, поради което не водят до промяна на отчетените стойности, но могат да изискват съществено оповестяване.

Професионалните анализи на международните счетоводни организации подчертават, че определянето дали конфликтът представлява коригиращо, или некоригиращо събитие зависи от конкретната дата на ескалация и от това дали икономическите условия са съществували към отчетната дата. Именно поради това предприятията трябва да анализират внимателно: момента на възникване на събитието, степента на икономическо въздействие, наличната информация към отчетната дата, връзката между събитието и вече съществуващи рискове.

В публикуваните професионални насоки се посочва, че военната ескалация често се разглежда като некоригиращо събитие, когато е възникнала след края на отчетния период.⁴ Въпреки това предприятията могат да бъдат задължени да предоставят подробни оповестявания относно характера на събитието, очакваното финансово въздействие, несигурностите, свързани с бъдещата дейност, както и възможните ефекти върху ликвидността и рентабилността.

Особено внимание се обръща на факта, че липсата на възможност за надеждна количествена оценка не освобождава предприятието от задължението за оповестяване. В подобни ситуации ръководството следва ясно да обясни защо въздействието не може да бъде надеждно измерено, кои области от дейността могат да бъдат засегнати и какви потенциални рискове могат да възникнат в резултат на конфликта. Военната ескалация в региона може да окаже влияние върху множество елементи на финансовите отчети след отчетната дата, включително върху обезценката на активи, очакваните кредитни загуби, стойността на инвестициите, оценяването по справедлива

⁴ Deloitte, Financial Reporting Considerations – Middle East Conflict 2026; PwC, Financial Reporting Implications of Geopolitical Conflict (In-depth).

стойност, договорните отношения, ликвидността и способността на предприятието да продължи своята дейност. В резултат на това предприятията следва непрекъснато да наблюдават развитието на събитията и своевременно да актуализират своите оценки, допускания и оповестявания във финансовите отчети.

Поради това предприятията трябва непрекъснато да наблюдават събитията между отчетната дата и датата на одобряване на финансовите отчети. Международните професионални организации подчертават, че геополитическите конфликти изискват значително по-висока степен на експертна преценка и засилено участие на ръководството при анализа на последващите събития.

Съществен проблем възниква и при изготвянето на междинни финансови отчети. При продължаваща ескалация на конфликта предприятията могат да бъдат изправени пред необходимост от актуализиране на оценки и допускания в рамките на всеки следващ отчетен период. Това води до повишена динамика във финансовото отчитане и необходимост от по-чести преоценки на риска.

Практическите насоки на международните счетоводни и одиторски организации показват, че предприятията следва да възприемат проактивен подход при оценката на последващите събития като: анализират въздействието върху дейността и финансовото състояние, оценяват риска от обезценка, актуализират макроикономическите допускания, преценяват необходимостта от допълнителни оповестявания, документират използваните съществени преценки и допускания.

Следователно приложението на МСС 10 в условията на геополитически конфликт придобива централно значение за достоверното представяне на финансовото състояние на предприятията. Продължаващите военни действия показват, че последващите събития могат да окажат съществено влияние върху финансовите отчети дори когато формално не водят до корекция на отчетените стойности.

1.2. Обезценка на активи съгласно МСС 36

Конфликтът в Близкия изток може да доведе до значителни икономически сътресения, които да окажат пряко въздействие върху стойността на активите на предприятията. Повишената несигурност, спадът в икономическата активност, прекъсванията във веригите за доставки и увеличените разходи за финансиране създават предпоставки за възникване на индикации за обезценка съгласно МСС 36 „Обезценка на активи“.

Съгласно стандарта предприятието следва към всяка отчетна дата да оценява дали съществуват признаци, че даден актив може да е обезценен. Геополитическите конфликти могат да представляват външен индикатор за обезценка поради: влошаване на пазарната среда, рязко увеличение на икономическата несигурност, спад в пазарната капитализация, повишение

на дисконтовите проценти, намаляване на очакваните бъдещи парични потоци.

Особено силно е въздействието върху предприятия, които: оперират в засегнатите региони, зависят от енергийни ресурси, използват международни вериги за доставки, имат значителни експортни пазари, разчитат на външно финансиране.

В подобна среда предприятията могат да бъдат принудени да преразгледат прогнозите си за приходи, разходи и бъдеща рентабилност. Това оказва пряко влияние върху изчисляването на възстановимата стойност на активите.

Особено чувствителна е обезценката на търговската репутация. Тъй като търговската репутация не генерира самостоятелни парични потоци, тя се разпределя към единици, генериращи парични потоци, чието бъдещо представяне може съществено да се влоши вследствие на конфликта. Намаляването на очакваните икономически ползи може да доведе до признаване на значителни загуби от обезценка.

Международните професионални насоки подчертават, че в условията на геополитическа криза ръководството следва да прилага значително по-консервативен подход при: прогнозирането на бъдещи парични потоци, определянето на дългосрочния темп на растеж, оценката на риска, избора на дисконтов процент.⁵

Конфликтът може да доведе и до увеличаване на цената на капитала поради повишения риск на финансовите пазари. Това води до по-високи дисконтови проценти и съответно до намаляване на настоящата стойност на очакваните бъдещи икономически ползи.

Съществено значение има и използването на различни сценарии при тестовите за обезценка. Международните организации препоръчват предприятията да разглеждат: базов сценарий, песимистичен сценарий, сценарий при продължителна ескалация на конфликта, сценарий при нарушени доставки и енергийни ограничения.

Подобен подход позволява по-реалистична оценка на риска и чувствителността на активите към промените в икономическата среда.

Геополитическите конфликти могат също така да окажат влияние върху стойността на: инвестиционни имоти, нематериални активи, дъщерни предприятия, съвместни предприятия, финансови инвестиции.

В някои случаи може да възникне необходимост от преоценка на полезния живот на активите или промяна в очаквания начин на използване на активите.

⁵ EY, Accounting Considerations for Geopolitical Events (Applying IFRS); KPMG, Middle East Accounting Newsletter – Q1 2026 Updates.

Особено важно значение придобиват и оповестяванията относно обезценката. Предприятията следва ясно да представят:

- използваните допускания;
- чувствителността на оценките;
- ключовите източници на несигурност;
- влиянието на конфликта върху прогнозите;
- причините за признатите обезценки.

В условията на висока несигурност прозрачността на информацията е от съществено значение за инвеститорите, кредиторите и останалите потребители на финансовите отчети.

Следователно възникналата кризисна ситуация значително увеличава риска от обезценка на активите и поставя предприятията пред необходимостта от задълбочен анализ, експертна преценка и по-подробни оповестявания съгласно МСС 36.

1.3. Очаквани кредитни загуби и кредитен риск съгласно МСФО 9

Регионалната криза оказва съществено влияние върху кредитния риск и финансовата стабилност на предприятията, което поставя особено значение върху приложението на МСФО 9 „Финансови инструменти“. Военните действия, икономическата нестабилност, инфлационният натиск и затрудненията в международната търговия могат да доведат до влошаване на платежоспособността на клиенти, контрагенти и финансови институции.

Съгласно МСФО 9 предприятията са длъжни да признават очаквани кредитни загуби въз основа не само на историческа информация, но и на прогнозни икономически данни и бъдещи очаквания. Именно поради това геополитическите конфликти имат пряко отражение върху оценката на кредитния риск.

В условията на икономическа несигурност предприятията могат да наблюдават:

- забавяне на плащанията от клиенти;
- увеличение на просрочените вземания;
- влошаване на ликвидността на контрагентите;
- затруднения при рефинансиране;
- увеличение на вероятността от неизпълнение.

Тези фактори могат да представляват индикация за значително увеличение на кредитния риск и да наложат преминаване към по-висок етап на обезценка съгласно модела на МСФО 9.

Особено уязвими са предприятията, които:

- работят с международни клиенти;
- оперират в региони с повишен политически риск;
- имат експозиции към енергийния сектор;
- зависят от външно финансиране;
- извършват дейност в силно засегнати икономически отрасли.

Международните професионални насоки подчертават, че предприятията следва да актуализират своите модели за оценка на кредитния риск, като включат:⁶

- макроикономически прогнози;
- инфлационни очаквания;
- риск от рецесия;
- нестабилност на финансовите пазари;
- риск от прекъсване на доставки;
- политическа несигурност.

В условията на конфликт историческите данни често не са достатъчни за надеждна оценка на бъдещите загуби. Поради това предприятията следва да използват по-широк набор от сценарии и счетоводна преценка при определяне на очакваните кредитни загуби.

Съществено влияние оказва и повишаването на лихвените проценти. Увеличаването на разходите по финансиране може да доведе до затруднения при обслужването на задълженията както за физически лица, така и за предприятия. Това увеличава риска от неизпълнение и може да доведе до допълнителни обезценки на финансови активи.

Конфликтът може също така да повлияе върху: търговските вземания, заемите, облигационните инвестиции, банковите депозити, гаранциите и договорните ангажименти.

Особено внимание следва да се обърне на концентрацията на кредитен риск. Предприятията с висока зависимост от определени пазари, клиенти или отрасли могат да бъдат изложени на значително по-висок риск в условията на геополитическа нестабилност.

Международните счетоводни и одиторски организации подчертават необходимостта от разширени оповестявания относно: използваните допускания; промените в моделите за оценка, чувствителността към макроикономически фактори, влиянието на конфликта върху кредитния риск, несигурността при оценките.

⁶ Deloitte, Financial Reporting Considerations – Middle East Conflict 2026; Crowe, Impact of the Middle East War on Financial Reporting.

Прозрачността на тези оповестявания е от съществено значение за инвеститорите и кредиторите, тъй като позволява по-добра оценка на финансовата устойчивост на предприятието.

Следователно развитието на геополитическата обстановка показва, че оценката на очакваните кредитни загуби вече не може да се основава единствено на исторически тенденции, а изисква динамичен анализ на бъдещите икономически рискове, макроикономическата среда и геополитическата несигурност.

1.4. Оценяване по справедлива стойност съгласно МСФО 13

Геополитическият риск, произтичащ от конфликта, оказва значително влияние върху финансовите пазари и създава условия на повишена волатилност, икономическа несигурност и ограничена ликвидност. Това поставя сериозни предизвикателства пред предприятията при прилагането на МСФО 13 „Оценяване по справедлива стойност“, тъй като определянето на справедливата стойност е пряко зависимо от пазарната среда, достъпността на надеждна информация и стабилността на финансовите пазари. В условията на геополитическа криза рязкото изменение на цените на суровините, валутните курсове, финансовите инструменти и енергийните ресурси може съществено да повлияе върху оценките на активи и пасиви.

Съгласно МСФО 13 справедливата стойност представлява цената, която би била получена при продажба на актив или платена при прехвърляне на пасив в обичайна сделка между пазарни участници към датата на оценяване. Военният конфликт обаче може да доведе до ситуации, при които пазарните цени са силно повлияни от паника, несигурност и намалена ликвидност. Това поставя въпроса доколко наблюдаваните пазарни стойности действително отразяват икономическата реалност и дали могат да бъдат използвани като надеждна основа за оценяване.

Геополитическата нестабилност може да доведе до резки колебания в стойността на акции, облигации, деривативни инструменти и инвестиции, както и до значителни промени в цените на петрола, природния газ и другите стратегически суровини. В резултат на това предприятията могат да бъдат изправени пред необходимостта да актуализират своите оценъчни модели и използваните допускания. Особено сериозни предизвикателства възникват при активи и пасиви, за които липсват активни пазари или достатъчно наблюдаеми пазарни данни. В подобни случаи предприятията са принудени да използват модели за дисконтирани парични потоци, сравнителни пазарни подходи и вътрешни оценки, което увеличава степента на субективност и оценъчна несигурност.

Повишаването на риска на финансовите пазари оказва влияние и върху дисконтовите проценти, използвани при оценяването. Увеличаването на рисковите премии и нестабилността на икономическата среда могат да доведат до съществено намаляване на стойността на активите. Това е особено важно за инвестиционните имоти, финансовите инвестиции, енергийните

активи и инвестициите в региони, засегнати от конфликта. В определени случаи предприятията могат да бъдат принудени да преминават от използване на наблюдаеми към ненаблюдаеми входни данни, което поставя още по-големи изисквания към професионалната преценка на ръководството.

Международните професионални насоки подчертават, че предприятията следва внимателно да анализират дали пазарните цени към датата на оценяване са резултат от нормални пазарни условия, или от временни пазарни сътресения и панически реакции. В условията на конфликт е възможно да се наблюдават значителни отклонения между пазарната и икономическата стойност на активите, което увеличава риска от неточности и неправилни оценки.

Напрежението в региона може да окаже влияние и върху оценяването на нефинансови активи особено когато предприятията са засегнати от прекъсвания във веригите за доставки, ограничения в международната търговия, повишени производствени разходи и намалено търсене. Подобни фактори могат да доведат до промяна в очакваните бъдещи икономически ползи и съответно до съществено изменение в справедливата стойност на активите.

Особено важно значение придобиват и оповестяванията относно използваните оценъчни техники, ключовите допускания, степента на несигурност и чувствителността на оценките към промените в икономическата среда. Международните счетоводни и одиторски организации подчертават, че в условията на геополитическа нестабилност предприятията следва да предоставят по-подробни и прозрачни оповестявания, които да позволят на инвеститорите и останалите потребители на финансовите отчети да оценят влиянието на конфликта върху финансовото състояние и резултатите от дейността.

Следователно военната ескалация в региона значително усложнява процеса на оценяване по справедлива стойност и увеличава значението на професионалната преценка, надеждността на използваните модели и прозрачността на финансовите отчети съгласно МСФО 13.

1.5. Способност на предприятието да продължи своята дейност в условията на геополитическа несигурност

Напрежението в региона поставя сериозни предизвикателства пред предприятията по отношение на способността им да продължат нормалното осъществяване на своята дейност. Военните действия, икономическата нестабилност, повишената инфлация, ограниченията в международната търговия и нестабилността на финансовите пазари могат съществено да повлияят върху ликвидността, рентабилността и достъпа до финансиране на предприятията. В подобна среда оценката на финансовата устойчивост придобива особено важно значение.

Геополитическият конфликт може да доведе до възникване на множество рискове, свързани с прекъсване на веригите за доставки, рязко увеличение на разходите за енергия и суровини, намаляване на потребителското търсене, ограничен достъп до финансиране, повишени лихвени проценти, затруднения при обслужването на задължения, загуба на ключови пазари или клиенти, валутна нестабилност и санкционни ограничения. Всички тези фактори могат да окажат съществено влияние върху финансовата стабилност на предприятията и върху способността им да генерират достатъчни парични потоци за продължаване на дейността.

Особено уязвими са предприятията, които извършват дейност в засегнатите региони, зависят от международна търговия, имат висока степен на задължнялост или разчитат на краткосрочно финансиране. В условията на продължителна несигурност ръководството следва да извърши задълбочен анализ на ликвидността, бъдещите парични потоци и възможностите за осигуряване на допълнително финансиране. Международните професионални насоки подчертават необходимостта от използване на различни икономически сценарии, включително сценарии при продължителна ескалация на конфликта, сериозни ограничения във финансирането или прекъсвания в доставките.

Съществено значение има и оценката на договорните задължения и финансовите споразумения. Геополитическата нестабилност може да доведе до нарушаване на финансови показатели по договори за кредитиране, което да създаде риск от предсрочна изискуемост на задълженията и допълнително да влоши ликвидната позиция на предприятието. Наред с това конфликтът може да повлияе върху способността на предприятията да реализират своите активи или да привлекат нов капитал при приемливи условия. В условията на повишен риск инвеститорите и кредиторите често стават значително по-предпазливи, което затруднява достъпа до външно финансиране.

Геополитическата нестабилност може да окаже влияние и върху оперативната дейност на предприятията. Забавянията в доставките, недостигът на суровини, ограниченията върху международните разплащания и увеличените транспортни разходи могат да доведат до съществени затруднения в производствения процес и изпълнението на договорни задължения. Това увеличава риска от загуба на приходи, санкции и влошаване на финансовите резултати.⁷

Особено важно значение придобиват и оповестяванията относно съществените несигурности и рискове. Предприятията следва ясно да представят основните фактори, които могат да окажат влияние върху бъдещата дейност, използваните допускания, чувствителността на прогнозите и предприетите мерки за управление на риска. Международните счетоводни и одиторски организации подчертават, че в условията на

⁷ EY, Accounting Considerations for Geopolitical Events (Applying IFRS); KPMG, Middle East Accounting Newsletter – Q1 2026 Updates.

геополитическа криза формалният подход към анализа на финансовата устойчивост вече не е достатъчен. Необходим е динамичен и непрекъснат анализ на риска, основан на актуална икономическа информация, експертна оценка и редовно актуализиране на прогнозите.

Следователно развитието на геополитическата обстановка значително увеличава значението на оценката на финансовата устойчивост и способността на предприятията да продължат своята дейност. Геополитическата несигурност превръща анализа на ликвидността, достъпа до финансиране и бъдещите икономически перспективи в един от най-важните елементи на съвременното финансово отчитане.

1.6. Провизии, условни задължения и договорни рискове съгласно МСС 37

Напрежението в региона може да доведе до възникване на значителни задължения и рискове за предприятията, свързани с неизпълнение на договори, прекъсване на доставки, санкции, съдебни спорове и реструктуриране на дейността. В условията на геополитическа нестабилност предприятията все по-често са изправени пред необходимостта да оценяват дали съществува настоящо задължение, което следва да бъде признато като провизия, или несигурност, която изисква оповестяване като условно задължение съгласно МСС 37 „Провизии, условни задължения и условни активи“.

Съгласно МСС 37 провизия се признава, когато предприятието има настоящо задължение, произтичащо от минало събитие, вероятно е изтичане на икономически ресурси за уреждането му и размерът на задължението може да бъде надеждно оценен. Геополитическите конфликти могат да създадат множество ситуации, при които тези условия са изпълнени. Военните действия, икономическите санкции, ограниченията в международната търговия и прекъсванията във веригите за доставки могат да доведат до невъзможност за изпълнение на договорни отношения с клиенти, доставчици и финансови институции.

Повишените транспортни разходи, ограниченият достъп до суровини и рязкото увеличение на производствените разходи могат да превърнат определени договори в икономически неизгодни. В подобни случаи предприятията могат да бъдат задължени да признаят провизии за обременяващи договори, когато разходите по изпълнението на договора надвишават очакваните икономически ползи от него. Международните професионални насоки подчертават, че в условията на геополитическа криза предприятията следва внимателно да анализират договорните си отношения и възможността определени договори да се превърнат в източник на бъдещи загуби.⁸

⁸ BDO Australia, How will the recent conflict in the Middle East impact your financial statements?

Възникналата кризисна ситуация може също така да доведе до възникване на провизии, свързани с неустойки и санкции по договори, съдебни производства, разходи по реструктуриране, закриване на дейности, прекратяване на търговски отношения и компенсации към клиенти или служители. Особено съществено значение придобива професионалната преценка при определянето дали съществува настоящо задължение вследствие на минало събитие и дали е вероятно изтичане на икономически ресурси. В условията на конфликт оценяването на вероятността и размера на бъдещите разходи става значително по-трудно поради високата степен на несигурност и бързо променящата се икономическа среда.

Геополитическата нестабилност може да доведе и до увеличаване на условните задължения. Предприятията могат да бъдат изложени на рискове, свързани със съдебни претенции, международни санкции, прекратяване на доставки или неизпълнение на договорни ангажименти, при които не е налице достатъчна сигурност относно размера или вероятността от бъдещи загуби. В подобни случаи МСС 37 изисква предоставянето на подробни оповестявания относно характера на риска, възможното финансово въздействие и степента на несигурност.

Особено важно значение придобиват и рисковете, свързани с международните санкции и регулаторните ограничения. Предприятията, които оперират на международни пазари или работят с чуждестранни контрагенти, могат да бъдат изправени пред ограничения върху разплащанията, блокиране на активи или прекратяване на търговски отношения. Това увеличава риска от значителни финансови загуби и може да наложи признаването на допълнителни провизии или предоставянето на разширени оповестявания.

Международните счетоводни и одиторски организации подчертават, че предприятията следва да извършват непрекъснат анализ на възникващите задължения и договорни рискове в условията на геополитическа криза. Особено внимание следва да се обърне на използваните оценки, допускания и чувствителността на прогнозите, тъй като дори малки промени в икономическата среда могат да окажат съществено влияние върху размера на признатите провизии.

Съществена роля имат и оповестяванията относно характера на рисковете, очакваните бъдещи разходи и степента на несигурност. Прозрачността на тази информация е от особено значение за инвеститорите, кредиторите и останалите потребители на финансовите отчети, тъй като позволява по-добра оценка на потенциалното въздействие на конфликта върху финансовото състояние на предприятието.

Следователно настоящата геополитическа криза значително увеличава значението на анализа на провизиите, условните задължения и договорните рискове съгласно МСС 37. Геополитическата нестабилност поставя предприятията пред необходимостта от по-задълбочени експертни оценки,

непрекъснато актуализиране на оценките и по-подробни оповестявания относно възможните бъдещи задължения и рискове.

Заклучение

Въоръженият конфликт представлява събитие с мащабно икономическо и финансово отражение, което оказва съществено влияние върху финансовото отчитане на предприятията съгласно Международните стандарти за финансово отчитане. Геополитическата нестабилност, повишената инфлация, прекъсванията във веригите за доставки, ограниченията върху международната търговия и нестабилността на финансовите пазари създават среда на висока несигурност, в която предприятията са изправени пред необходимостта от засилена експертна оценка и непрекъснато актуализиране на използваните оценки и допускания.

Изследването показва, че конфликтът оказва влияние върху множество аспекти на финансовото отчитане, включително събитията след отчетната дата, обезценката на активи, очакваните кредитни загуби, оценяването по справедлива стойност, ликвидността, договорните рискове, финансовите инструменти, консолидираните финансови отчети и приходите от договори с клиенти. В условията на геополитическа криза традиционният подход, основан основно на историческа информация, все по-често се заменя с модел, базиран на прогнозни оценки, анализ на риска и оценка на бъдещата икономическа среда.

Особено важно значение придобиват прозрачността и качеството на оповестяванията. Международните професионални насоки подчертават, че предприятията следва да предоставят конкретна и подробна информация относно влиянието на конфликта върху финансовото състояние, ликвидността, използваните допускания и степента на несигурност. В условията на динамична икономическа среда формалното прилагане на счетоводните стандарти не е достатъчно, а се изисква задълбочен икономически и счетоводен анализ.

Регионалната нестабилност показва, че съвременното финансово отчитане по МСФО е все по-тясно свързано с управлението на риска, макроикономическите процеси и глобалната икономическа среда. Геополитическите събития вече не могат да бъдат разглеждани като външен фактор без пряко счетоводно значение, а като съществен елемент, който влияе върху оценяването, признаването и представянето на информацията във финансовите отчети.

Следователно предприятията, одиторите и потребителите на финансовите отчети следва да възприемат значително по-динамичен и аналитичен подход към финансовото отчитане в условията на геополитическа несигурност. Това превръща Международните стандарти за финансово отчитане не само в система за счетоводно представяне, но и в механизъм за отразяване на икономическата реалност и риска в съвременната глобална икономика.

Библиографска справка:

1. BDO. *Impact of Middle East Conflict on Financial Statements.*
2. BDO Australia. *How will the recent conflict in the Middle East impact your financial statements?*
3. Crowe. *Impact of the Middle East War on Financial Reporting.*
4. Deloitte. *Financial Reporting Considerations: Middle East Conflict 2026.*
5. EY. *Accounting Considerations for Geopolitical Events (Applying IFRS).*
6. IASB. *IAS 10 Events after the Reporting Period. IFRS Foundation.*
7. IASB. *IAS 36 Impairment of Assets. IFRS Foundation.*
8. IASB. *IAS 37 Provisions, Contingent Liabilities and Contingent Assets. IFRS Foundation.*
9. IASB. *IFRS 7 Financial Instruments: Disclosures. IFRS Foundation.*
10. IASB. *IFRS 9 Financial Instruments. IFRS Foundation.*
11. IASB. *IFRS 10 Consolidated Financial Statements. IFRS Foundation.*
12. IASB. *IFRS 13 Fair Value Measurement. IFRS Foundation.*
13. IASB. *IFRS 15 Revenue from Contracts with Customers. IFRS Foundation.*
14. KPMG. *Middle East Accounting Newsletter: Q1 2026 Updates.*
15. PwC. *Financial Reporting Implications of Geopolitical Conflict (In-depth).*
16. RSM US. *Financial Reporting Impacts of Military Action Involving Iran.*

**THE IMPACT OF THE CONFLICT IN THE MIDDLE EAST ON IFRS
FINANCIAL REPORTING**

Nikolay Youchev

Senior Auditor

Baker Tilly Bulgaria

Current doctoral student

Key words:	Summary
Geopolitical risk Financial reporting Going concern Expected credit losses Fair value measurement Accounting estimates Impairment	<i>The study examines the impact of the conflict in the Middle East on financial reporting under IFRS. The analysis focuses on impairment, expected credit losses, fair value measurement, going concern assessment and financial risk disclosures. The paper highlights the increasing importance of professional judgement, estimation uncertainty and transparent disclosures in conditions of geopolitical instability and economic uncertainty.</i>